

KİRALARI DONDURUN

ÜCRETSİZ BARINMA

PARASIZ SAĞLIK

PARASIZ EĞİTİM

PATRONLARI VERGİLENDİRİN!

"DEZAVANTAJLI GRUPLARI KORUMAK
GEREKİR"

Doç. Dr. OSMAN ELBEK İLE RÖPORTAJ
sayfa 5

İKLİM VE GEZEĞEN İÇİN:
TEK YOL DEVİRİM!
OZAN TEKİN

sayfa 6-7

EZBER BOZAN, ÇIĞIR AÇAN BİR
YAPIM: POSE
TUNA EMREN

sayfa 10

CHP, HDP VE ÇÖZÜM SÜRECİ TARTIŞMASI

CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun bir belgeselde “Devlet dediğiniz kurum gayrimeşru bir organla muhatap olmaz” dedi; “Erdoğan bunu yaptı. Devleti, İmralı ile muhatap kıldı. Mesela İmralı meşru bir organ değil. Meşru organ kimdir? HDP'yi meşru organ olarak görebiliriz. Eğer bu sorun çözülecekse meşru bir organla çözebiliriz” sözleriyle çözüm süreci tartışmalarını yeniden harladı.

Kılıçdaroğlu'nun açıklamasıyla ilgili bir iyi bir de kötü haberimiz var diyebiliriz. İyi haber şu: CHP'nin yıllar sonra Kürt sorununun çözümüne tam cepheden karşı çıkmayıp sorunu çözmekten söz etmesi çok önemli bir adımdır. Sorunun çözümünde HDP'nin rolü olduğunu söylemesi ise daha da önemli bir adımdır.

İktidar cenahının HDP'yi düşmanlaştırdığı, bir HDP üyesinin ölümünde rol oynamış birisinin HDP genel merkezi önünde oturma eylemi yapmasını sağlamaya çalışacak kadar utanmazca taktikler izlediği koşullarda, “sorunu HDP ile çözerim” demek, önemli bir başlangıçtır.

HDP “seytani”

HDP vekilleri tutuklu. HDP'li belediye başkanlarının tümü görevden alındı, çoğu tutuklu. Partinin en büyük başarıları kazandığı dönemin eş başkanları Figen Yüksekdağ ve Selahattin Demirtaş tutuklu. AİHM'in Demirtaş hakkındaki kararına rağmen “garip” hukuksal süreçler işletilerek üzerindeki baskı sürekli hale getiriliyor.

İktidar bloku HDP'ye yönelik düşmanlaştırmacı siyasetlere hız verip yargı durumundan vazife çıkartma pratiğine gömüldükçe, HDP'yle yan yana gelmek, Demirtaş tişörtüyle dolaşmak, zaman zaman Kürtçe konuşmak da düşmanlaştırıldı.

Bu düşmanlaştırmamanın zirvesini ise milyonlarca insanın oyunu alan HDP'ye açılan kapatma davası oluşturdu. Ölenlerin ezici çoğunluğunu HDP üyelerinin oluşturduğu Kobanê olaylarıyla ilgili dava HDP'yi ve HDP'lileri linç etmenin aracına dönüştürüldü. Adından yasa dışı ya da darbeci örgütlerin adı yazılarak HDP bir suç merkezi gibi sunuldu. Son beş yıldır HDP üzerinde uygulanan baskı, mobbing ve şiddet başka herhangi bir partiye uygulanmış değildir.

İşte bu koşullarda ana muhalefet partisinin en tepesindeki ismin, HDP'nin meşru bir organ olduğunu söylemesi malumun ilamı olsa da CHP açısından önemli bir adımdır.

Çözümünden söz ederken

CHP lideri çözümünden söz ederken, çözüm sürecinin HDP'li tüm aktörlerinin cezalandırıldığını hatırlatmak zorundayız. Devlet, çözüm sürecinin akamete uğramasıyla beraber hışımla süreçte elde edilen kazanımlara saldırdı. Yarıda kalan çözüm süreci, bu süreçten nefret eden tüm siyasi odakları cesaretlendirdi ve çözüm sürecinin bir kutbu olan HDP'li vekillerin dokunulmazlığının kaldırılmasından belediye başkanlarının ve çözüm sürecinde İmralı'da görüşmelere katılan HDP'lilerin tutuklanmasına kadar geniş bir yelpazede süreçten intikam alındı.

CHP, o dönem çözüm sürecine (sadece 2013 yılında başlayan sürece değil, Oslo süreci adı verilen daha önceki dönemde atılan tüm adımlara da) karşıydı. İktidarın çözüm sürecinden intikam almasının bir aracı olan HDP'li vekillerin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına “evet” oyu verirken, CHP'lilerin vicdanında en küçük bir sızlama olmadı.

Bu aşamadan şimdi Kürt sorununda çözümü savunan aşamaya gelmiş olmak önemlidir.

Kötü haber

Kötü haberse şu: Kılıçdaroğlu, Kürt halkının milyonlarcasının meşru gördüğü ve devletin de bu yüzden çözüm süreçlerinde muhatap kabul ettiği siyasi figürleri gayri meşru ilan etti. Bu, CHP'nin ufkunun 2013'te başlayan çözüm sürecinin dahi gerisinde olduğunu gösteriyor.

Bu, kuşkusuz CHP liderinin içinde olduğu bir sıkışmışlığın da ifadesi. Aşırı sağcı bir iktidarı şimdilik iktidar nimetlerinden faydalanmadığı için daha az aşırı sağcı olan bir partiyle kuracağı ittifakla gerileteceğini düşünmek, altı milyon civarında oyu olmasına rağmen HDP'nin tüm bu seçim ittifakı süreçlerinin dışında tutulmasıyla sonuçlanıyordu.

Seçimler yaklaştıkça HDP'ye doğru, en azından bir adım atılması gerekiyordu. Sorunu meclis içi çözüm görüşmelerine sıkıştırmak bu açıdan kaçınılmaz bir adım gibi görünse de “çatışma çözümleri” meselesinin bir parçası olarak Kürt sorunu çok katmanlı bir siyasal sorundur ve bu sorun alanlarına dair cesur adımlar atmadan somut bir çözüm ihtimalinden bahsetmek mümkün değildir.

BU BAŞLANGIÇ BARIŞ İÇİN GELİŞTİRİLMELİ

Barış Vakfı sözcüsü Hakan Tahmaz'la Kemal Kılıçdaroğlu'nun Kürt sorununda çözüm süreciyle ilgili açıklamalarını konuştuk

Gazeteci Günel Cantak'ın “Bay Kemal ve İttifakları” belgeselinde, CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu Kürt sorunu ve HDP'ye ilişkin değerlendirmede bulundu. Kılıçdaroğlu, özetle “Kürt sorununu çözmek için meşru bir organa ihtiyacımız var” diyor; “Devlet dediğin kurum gayrimeşru bir organla muhatap olmaz. Meşru organ kimdir? HDP'yi meşru organ olarak görebiliriz. Halkın desteği var. Parlamente'ye gelmiş, dolayısıyla parlamentonun içinde bulunuyor, görevini yapıyor. Dolayısıyla eğer bu sorun çözülecekse meşru bir organla biz bu sorunu çözebiliriz; bu düşüncedeydim” ifadelerini kullanıyordu.

Kılıçdaroğlu, bu sözleri ilk kez söylemiş değil. Barışın yakıcılığı ve seçim sathına hızla yaklaşması açıklamanın fazlasıyla dikkat çekmesine yol açtı.

HDP'ye yönelik dışlayıcı tutumların yaygınlaşmış olduğu ve iktidarın Kürt siyasetini demokratik siyaset zeminlerinde tasfiye çabalarının yoğunlaştığı bir süreçte, bu önemli bir hatırlatma oldu. Barış arayışı için iyi bir başlangıç sa-

İktidar, başı her sıkıştığında Kürt seçmene ulaşmak için Kürt sorununu çeşitli şekillerde ele alıyor. Bazen TRT ekranlarından Abdullah Öcalan'ın bir mektubu okunuyor, bazen Erdoğan Diyarbakır mitinginde “Çözüm sürecini bozan biz değiliz” diyebiliyor.

Muhalefetin Kürt sorununu bir seçim aparatı olmaktan çıkartması lazım. Daha cesur adımlar atması bir zorunluluk. Sürecin adını net bir şekilde koyup, AKP'den kopan partilerden birisinin yaptığı gibi, “Kürt hakları meselesi” demeyip siyasal hamleler yapması, geniş kitlelere bu sorunun çözümü yönünde bir duygu aşılması için çalışması lazım. Seçim ittifakının CHP'den daha sağcı kanadının yüzü suyu hürmetine Kürt sorununun ortaya konuluş şekli sulandırılmamalıdır.

Sosyalistler, demokratlar ve Kürt halkının özgürlüğünden yana olanlar ise bu türden her girişimi olumlu görmeli ve barışın kitlesel mücadelelerin yaratacağı basıncın ürünü olarak devreye gireceğini savunmalıdır. Sorunun tüm katmanlarında çözümü bir zorunluluktur ve bu ancak geniş işçi ve emekçilerin mücadelesiyle gerçekleşebilir.

Yılabilir. Kürt sorununun çözümü için geliştirilmeye ihtiyacı var.

Ancak bu başlangıcın sonuç alıcı olması ve çözüme dair toplumsal umutları artırması için şimdilik iki noktada ilerlemesi ve netleşmesine de ihtiyaç var. İlk adım olarak bu yaklaşımın millet ittifakının diğer bileşenleriyle ortaklaştırılması gerekiyor. İkincisi ise silahı çatışmayı toplumsal yaşamdan çıkarmak, demokratik çözümün arayış zeminini güçlendirmek için silahlara vedanın nasıl gerçekleşeceğine dair bir yaklaşım gerekli.

PKK'nin silahlı varlığı meselesi nasıl, kimlerle çözülecek sorusuna yanıt oluşturulmalı. Bu, başlangıç için bugünün acil sorunu olmayabilir. Ancak demokratik çözümün olmazsa olmazıdır. Aslında çatışma çözümü çalışmasında meşru, gayri meşru ayrımı yapan yaklaşımların çözümsel ve gerçekçi yaklaşımlar olmadığını dünya deneyimlerinden biliyoruz. Bunun son örneği Taliban'ın Afganistan'a dönüşünde yaşandı.

ENFLASYON BÖYLE DÜŞMEZ

Cumhurbaşkanı Erdoğan yıllardır enflasyonu düşürme, yüzde 5'e indirme hedefini açıklar, Merkez Bankası bu hedef doğrultusunda para politikaları belirler, ama enflasyon bir türlü çift haneden aşağı düşmez.

Erdoğan, en son 2018 Haziran'ındaki Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde “verin bu kardeşinize yetkiyi, faiz, enflasyon nasıl düşürülür göstereyim” demişti. O dönem faiz yüzde 15 idi, şimdi yüzde 20. Enflasyon yüzde 14 idi. Şimdi resmi enflasyon yüzde 12, yılsonu hedeflenen enflasyon yüzde 17, gerçek enflasyon ise yüzde 40. Dolar 4,6 lira idi, şimdi 8,7 lira

Yıllardır memurlara, işçilere, emeklilere hedeflenen enflasyon oranında zam yapılır, enflasyon farkı daha sonra verilir. 2 yıldır, TÜİK'in gerçek enflasyonu yarı yarıya azaltarak açıklaması, maaş zamlarının enflasyonla olan bağına da koparmış oldu.

Ücretlerin milli gelir içindeki payının son iki yılda hızla azalmasının en önemli sebebi, ücretlere gerçek enflasyon oranında zam yapılmaması. Böylece ekonomik krizin yükü sürekli emekçilerin sırtına bindirilmeye devam ediyor.

Erdoğan enflasyonu düşüremez

Cumhurbaşkanının enflasyonu düşürme ihtimalinin olmaması, sadece ekonomi konusundaki irrasyonel, akıldışı teorileri değil. Cumhurbaşkanının, danışmanlarının etkisi ile savunmaya başladığı “Faizi düşür, enflasyon düşsün” şeklinde özetlenen teorisi elbette enflasyonun sürekli artmasında önemli bir etken.

Ama ondan çok daha önemli başka bir etken var. Otiriter, tek adam yönetimine dayalı, denge-denetleme mekanizmaları oluşturulmamış, keyfi yönetimin esas alındığı Cumhurbaşkanlığı sistemi. Bu baskıcı sistemin

zaten herhangi bir konuda başarılı olma şansı yok.

Buna bir de iktidarın tüm kademelerine yayılmış rüşvet, torpil, adam kayırmacılık eklendiğinde, ekonomide geniş halk kesimlerinden yana bir iyileşme beklemek hayal.

Türkiye'de yoksulların en büyük sorunu enflasyon

Enflasyonda önü alınamayan tırmanış Ağustos sonuçlarına yansdı. Cep yakan fiyat artış tablosunda en büyük grubu 28 ayın zirvesine çıkan gıda oluşturdu. Cumhurbaşkanı'nın “Enflasyonu en kısa sürede kontrol altına alarak tezgâhlardaki fahiş fiyat artışlarının önüne geçeceğiz” sözleri sonrası ise yine sorun ‘hal etiketine’ indirildi. Ticaret Bakanlığı önceki yıllarda olduğu gibi büyükşehirlerdeki hallerde fahiş fiyat denetimleri başlattı.

Aslında enflasyon, hükümetin geniş halk kesimlerinden adını açıkça koymadan vergi toplamasıdır. Hükümet, kendi giderlerini karşılamak için öncelikle vergi toplar, yetmediği yerde para üretir. Enflasyonun oluşmasına üretilen bu para neden olur.

Para üretimi sadece yeni para basmak değildir. Buna ek olarak bankalardaki mevduatların bir kısmının Merkez Bankasına yatırılmasını sağlamak, yurt dışından borç para almak, kredi vermek vb. şekillerde de hükümet parasal imkanlarını genişletebilir.

Bütün bu işlemlerin sonunda paranın değeri azalır, çünkü ortada gerçek anlamda bir değer yaratma olmamıştır, sadece parasal hacim genişlemiştir. Paranın değer kaybetmesi demek, aldığımız ücretin değerinin azalması demektir. Sonuçta enflasyon doğrudan ücretlilerin, işçilerin, yoksulların cebindeki paranın değerini azaltır, yoksulluğu artırır.

Enflasyon, zengini daha zengin, yoksulu daha yoksul yapar

Hükümetin enflasyon oyununu iyi anlamak gerekir.

Enflasyon sayesinde, hükümet ücretli çalışanların cebindeki parayı eksiltmekte, alım gücünü azaltmakta, böylece kendisinin ve patronların elindeki parayı artırılmaktadır.

Hükümet bu yolla işçilik maliyetlerini ucuzlatmakta, patronlar için çok elverişli bir emek piyasası yaratmaktadır. Bu yöntem hükümetin ve patronların işine yaramakta, düşen işçilik maliyetleri sayesinde dış pazarlardaki satışları artmaktadır. Enflasyon sayesinde patronlar daha da zenginleşmektedir.

Ama yoksulların öfkesi bu düzenin böyle gitmesini engelleyecektir. İnsanlar açlıkla terbiye edilmeye isyan edeceklerdir. Hükümet enflasyonu engellemeyerek, hatta daha da artmasına sebep olarak zengini daha zengin, yoksulu daha yoksul yapmaktadır, buna dur demek gerekir.

HAYAT PAHALILIĞININ SORUMLUSU ERDOĞAN

AKP-MHP iktidarı kötü ekonomik tabloyu çaresizce seyrederiyor. Elllerinden bir şey de gelmiyor, çünkü Merkez Bankası (MB) kasası bom boş, hatta 40 milyar dolardan fazla eksi durumda. Hazine'de para yok, çünkü vergi gelirleri giderleri karşılamaya yetmiyor. Hükümet de eksik gelen yerde para basıyor, para üretiyor, bu da enflasyona, pahalılığa yol açıyor.

Şimdiye kadar artan fiyatları, yükselen ev kiralarnı görmezden gelmeye çalışan Erdoğan sonunda gerçeği kabul etti, ama önerdiği çözüm, çözüm değil.

Fahiş fiyat artışlarını kabul eden Erdoğan'ın çözümü, marketlere, hal esnafına polis, zabıta, denetçi göndermek.

2019 krizinden döviz satarak kurtulmaya çalıştılar

Aynı ekonomik kriz durumuyla bu hükümet 2019 Mart yerel seçimleri öncesi de karşılaşmıştı. Enflasyon yüksek seyrederiyor, döviz sürekli artıyordu.

Hatta patates, soğan kıtlığı nedeniyle Maliye Bakanı Albayrak sokakta patates soğan satmaya başlamıştı.

Hükümet bu koşullarda yerel seçimlere gitmemek, kur artışlarını durdurmak, faizleri düşürmek istiyordu.

O dönem Merkez Bankası (MB) ve Hazine aralarında kamuoyundan gizli bir anlaşma yaptılar. Bu anlaşma gereği kamu bankaları, MB kasasında bulunan 128 milyar dolar döviz piyasadaki sattı, böylece dövizin ucuzlayacağını sandılar.

Ama evdeki hesap çarşıya uymadı, MB döviz rezervleri eridi, bitti. Elde satacak döviz kalmadı, ekonomi daha da beter bir krize doğru yol aldı.

Bugünkü krizde satacak dövizleri de yok

Bugün Türkiye ekonomisi bu kötü gidişten bırakın kurtulmayı, yarına dair umutlu herhangi umutlu bir gelişme yok. Tek buldukları yöntem Çin, Katar vb. ülkelere borç döviz toplamak. Bunu bile başarı olarak gösteriyorlar.

İktidar ve onun yandaşları ekonomik krizi kendi sırtlarından atıp başkasının sırtına yıkmak için türlü yalanlara başvuruyorlar. Yandaş gazeteler fiyatların iktidarı yıpratmak için artırıldığını ileri sürüyorlar.

Bu tür yaklaşımların elbette hiçbirisi ekonomide düzelmeye sağlamaz.

Sorun üretim ve üretim girdileriyle ve yanlış ekonomi politikalarıyla ilgili bir sorun.

Hükümet hatalı döviz politikaları ile kur artışına neden oldu, bu yüzden elektrik, akaryakıt ve doğal gaz fiyatları arttı, ara malı ve makine girdileri daha pahalı hale geldi. Tüm bunlar üretim, nakliye vs fiyatlarına yansdı, sonuç sanayi ve tarım ürünlerinin fiyatları arttı.

Fiyatlar daha da artacak

Aslında üreticiler, üretim maliyetlerini tam olarak fiyat-

lara yansıtamıyor. Üretici Fiyat Endeksi ile Tüketici Fiyat endeksi arasında yüzde 27 fark var. Bu fark önümüzdeki süreçte fiyatlara yansiyacak, enflasyon ve pahalılık daha da artacak.

Şimdi tüm bu gerçekler ortada dururken bakkalları, marketleri, toptancıları hedef göstermek iktidarın bu işteki günahlarını ortadan kaldırmaz.

Ama iktidar yanlısı gazeteciler bunu yapmaya çalışıyorlar. Toplumun gözünün içine baka baka bu yalanları söylüyorlar.

Bugün hayat pahalılığı ve yüksek enflasyonun tek sorumlusu Cumhurbaşkanlığı sistemi ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'dır.

Sonuç

Önümüzdeki kış herkes için çok zor geçecek. Acil tedbirler alınması gerekir. Özellikle kira konusunda radikal kararlara ihtiyaç var. Mesela tüm boş binalara el konulmalı, bu binalar yoksulların, öğrencilerin kullanımına verilmelidir. Kiralar dondurulmalı, bir süre kira artışı olmaması sağlanmalıdır.

Hükümet ve belediyeler tüm kaynaklarını açlık çeken insanları doyurmak için harcamalıdır. İşten çıkarmalar yasaklanmalı, işsiz kalanlara herhangi bir koşul olmaksızın maaş bağlanmalıdır.

AVRUPA EMPERYALİZMİ HÂLÂ ABD'YE BAĞIMLI

ALEX CALLINICOS

Batılı egemen sınıfların Taliban'ın Afganistan'daki öngörülebilir zaferine verdiği-kibir, kendini kandırma ve panikle kendini gösteren-tepkisi şaşırtıcıdır. Amerika Birleşik Devletleri'nde bu, partizanlıkla susturulur.

Demokrat Parti'deki liberal müdahaleciler Cumhuriyetçilerin ikiyezli saldırıları altındayken, Joe Biden'ı zayıflatmak istemiyorlar. Ne de olsa 2020'de Afganistan'dan Amerikan askerlerinin çekilmesi konusunda anlaşılan kişi Donald Trump'tı.

Batı Avrupa'da ABD'nin geri çekilme kararına gösterilen tepkilerin önündeki engeller kaldırıldı. Liberal emperyalizmin kibri, Brookling Enstitüsü düşünce kuruluşundan Constanze Stelzenmuller tarafından mükemmel bir şekilde özetlenir:

“Çabalar boşa gitmedi. El Kaide sürüldü. Pek çok hayat kıyaslanamaz şekilde iyileşti-her şeyden önce kadınlarınki. Artık daha önce hiç olmadığı kadar eğitilmiş ve dünyayla bağlantılı bir Afgan sivil toplumu var. Ve cep telefon numaralarımız onlarda.”

Sanki Afganlar, sosyal ve politik aktörler olmak için NATO'nun (şimdi muhtemelen WhatsApp aracılığıyla devam eden) iyi niyetli rehberliğine ihtiyaç duyuyorlardı.

Stelzenmuller, Muhafazakâr Milletvekili Tom Tugendhat'ın Avam Kamarası'nda yaptığı saçma konuşmasını övüyor. İngiltere'nin diğer Avrupalı NATO ülkeleriyle birlikte neden işgali sürdürmeye çalışmadığını defalarca sormuştur.

Boris Johnson ve Angela Merkel pek çok konuda hemfikir olamıyorlar, ancak ikisi de ABD'nin desteği olmadan Afganistan'da

devam eden bir askeri varlığın imkânsız olduğunu açıkça belirttiler.

Silahlar

Fransa ve İngiltere, NATO'nun Libya'ya müdahalesini 2011'de başlattı, ancak kısa sürede silah stokları tükendi. Pentagon'un devreye girip operasyonun ağırlaşan yükünü devralmasına ihtiyaç duyular.

Uluslararası İlişkiler uzmanı Lawrence Freedman'ın tweetlediği gibi, “İngiltere ve Fransa, 1956'da [Süveyş Kanalı'nı geri almak için] Orta Doğu'da ortak bir operasyon düzenledi ve ABD desteğini alamadıkları için terk etmek zorunda kaldılar. Aniden ortaya çıkan yeni bir stratejik gerçeklik yok.”

Gerçekten de kıtanın başkentlerinde paniğe yol açan şey aslında Avrupa'nın ABD'ye duyduğu askeri bağımlılığıdır. Avrupalı elitler, kendi iç sorunlarıyla meşgul bir ABD'nin ve Çin'in yükselişinin artık onlara, özellikle Rusya'ya karşı askeri güvenlik sağlamayacağından endişe ediyor.

Aynı kaygının versiyonları 1940'ların sonlarından beri var. NATO'nun kurulmasıyla, ABD'nin Batı Avrupa'da askeri varlığını sürdürmesini sağlayarak ABD ve müttefiklerini Sovyetler Birliği ve onun Doğu Avrupalı müttefiklerine karşı bir araya getirmek amaçlanmıştı.

Çin ile stratejik rekabetin ABD'nin ilk dış politika önceliği olduğu doğrudur. Ancak liberal kahraman Barack Obama'nın on yıl önce Asya'ya “eğilmesinden” bu yana durum böyleydi.

Değişmeyen bir diğer “stratejik gerçeklik” ise, ABD emperyalizminin küresel egemen-

2001 Afganistan ve ardından Irak savaşlarından bu yana Avrupa'nın birçok yerinde Nato ve savaş karşıtı eylemler gerçekleşti.

liğinin, Batı Avrupa ve Doğu Asya'daki diğer gelişmiş kapitalist devletleri kontrolü altında tutmasına bağlı olmasıdır. İngiltere, Almanya, Japonya ve Güney Kore'de hala askeri üsleri bulunuyor.

Rusya ile Ukrayna üzerinden yaşanan çatışmada Avrupalıları Moskova'ya daha sert yaptırımlar uygulamaya iten de ABD oldu. AB'nin Rusya ile olan sınırlarına yakın bölgelerde yapılan NATO tatbikatlarına öncülük ediyor.

Afgan fiyaskosu-ve özellikle Biden'in Avrupalıları haberdar etmemesi-AB'nin “stratejik özerklik” geliştirmesi konusunda boş boş konuşup durmalarına neden oldu.

Avrupa Komisyonu Üyesi Thierry Breton Financial Times'a verdiği demeçte, “AB, Af-

ganistan krizinden kendi savunma yeteneklerini ve ‘sert gücün niteliklerini’ geliştirme gereğini zor yoldan öğrendi” diyordu.

Ancak tartışılan şey, 5.000 kişilik bir Avrupa “hızlı tepki gücü” geliştirilmesidir. Bu, dünyanın ikinci nükleer gücü olan, modernize edilmiş silah sistemleriyle donatılmış bir milyonluk silahlı kuvvetlere sahip olan Rusya'yı korkutamayacak.

Gerçek şu ki, aralarındaki sürtüşmelere rağmen ABD ve Avrupa'nın birbirine ihtiyacı var. Onların sorunu, küresel ekonomik pas-tadan aldıkları payın küçülüyor olmasıdır. ABD ezici bir şekilde en büyük askeri güç olmaya devam ediyor, ancak Kabil'in düşüşü herkese onun savunmasızlığını da gösterdi.

Socialist Worker'dan çeviren TN.

BOLSONARO DARBE PEŞİNDE

Brezilya'da geçtiğimiz hafta maço bir diktatör olan Bolsonaro taraftarları sokaklara çıktı. Yaklaşık 100 bin kişinin katıldığı eylemlerde aşırı sağ sloganlar ve darbe çağrıları yapıldı. Göstericiler Ocak ayında ABD'de Trump taraftarlarının örgütlediği Kongre binası baskını eylemini örnek aldıklarını söylüyorlar.

Bolsonaro tüm siyasi yetkinin tek elde toparlanmasını ve muhalefetin yasaklanmasını istiyor. Çünkü Covid-19'a karşı apaçık bir suç haline gelen bir tutum aldı. Salgının önemsiz olduğunu iddia etti. Sonuçta iktidarın vurdumduymazlığı nedeniyle Brezilya'da yaklaşık 600 bin kişi salgında hayatını kaybetti.

Bolsonaro'nun taraftarlarını sokaklara çağırması ve darbe günlerine duyduğu özlemi gizlememesinin bir nedeni de seçim anketlerinin İşçi Partisi'nin kurucusu ve li-

deri olan eski Başkan Lula da Silva'ya karşı kaybedeceğini göstermesi.

Bütün otoriter liderler gibi Bolsonaro'nun kurduğu çürük rejim yolsuzluk batağına saplanmış durumda. Bolsonaro ailesi ve yakın çevresi hakkındaki yolsuzluklar Yüksek Mahkeme tarafından araştırılıyor. Bolsonaro taraftarlarının eylemde “Ordunun, başkanımızın yönetmesine izin vermeyenleri-Yüksek Mahkemede, Senato'da, hepsini ortadan kaldırmalı” demesinin nedeni bu. Bolsonaro taraftarları Yüksek Mahkeme'nin anayasayı korumadığını bu yüzden ordunun koruması gerektiğini söylüyorlar.

Bu açık darbe çağrısı Brezilya sokaklarında ve toplumsal güçler arasında büyük bir destek bulmasa da Bolsonaro'nun seçimlere kadar her gün gerilimi artırmaya çalışacağı çok açık.

“DEZAVANTAJLI GRUPLARI KORUMAK GEREKİR”

Göğüs hastalıkları uzmanı Doç. Dr. Osman Elbek salgının seyriyle ilgili sorularımızı yanıtladı.

Salgını henüz baskılayamadığımız gibi, vaka sayılarına bakınca hızlandığını da görüyoruz. Dünyada ve Türkiye’de pandemi mücadelesinin hangi evresindeyiz?

17 Eylül tarihi itibarıyla dünyada 230 milyona yakın kişi COVID-19 hastalığına yakalandı ve ne yazık ki 4,6 milyon kişi de öldü. Türkiye’de resmi doğrulanmış hasta sayısı 6,5 milyona, vefat eden kişi sayısı ise 60 bine yaklaşıyor. Kuşkusuz bunlar PCR testi pozitif olarak tespit edilip açıklanmış veriler. Yoksa hastalığın yarattığı yıkımın bunun çok ötesinde olduğunu biliyoruz. Örneğin; Türkiye’de salgın döneminde “fazladan ölüm”ler 180 bini aştı. Zaten bu nedenle Türkiye İstatistik Kurumu 2020 yılına ait ölüm verilerini yayınlamıyor.

Bu kadar olumsuz verinin ardından umutlu bir gelişmeyi de paylaşayım: Dünya Sağlık Örgütü’nün 14 Eylül tarihli raporuna göre, son haftada dünyada vaka oranı yüzde 13, ölümler ise yüzde 7 azaldı. Kuşkusuz bu azalmanın ardında aşılamanın olumlu etkisinin bulunduğu da dikkat çekmek gerekiyor.

Delta gibi bir varyant karşısında ve gereken önlemlerin de alınmadığı ortadayken okulların açılması, salgının henüz aşılanamayan çocuk ve gençler arasında yayılma-ya devam etmesi anlamına mı gelecek? Bu kararın salgına etkisi nasıl olur?

Kuşkusuz vaka sayılarının artışına yol açacak. Özellikle Delta varyantının, orijinal Vuhan ve ondan sonra evrimleşen Alfa varyantına göre çocukları daha çok etkilediğini ve onlar aracılığıyla topluma kolaylıkla yayıldığını dikkate alırsak... Ancak burada önemli olan, riski azaltmak ve hangi riski daha kabul edilebilir bulduğumuza karar vermektir. Yani toplum açısından eğitimin devam etmemesi mi daha büyük risktir, yoksa eğitimin devam etmesinin COVID-19 salgınına olan etkisi mi?

Özellikle Türkiye gibi eğitim eşitsizliğinin çok yüksek olduğu ve eğitimin “sınıf atlamak” açısından önemli bir mevzi olduğu ülkelerde eğitime devam etmemek, ailelerinin düşük sosyoekonomik ve sınıfsal durumu nedeniyle “hayata 3-0 mağlup başlamış” çocuklar için çok daha büyük risk ve kayıp oluşturuyor. Elbette bu sözlerim, Türkiye’de olduğu gibi, okulların kapalı olduğu dönemde eğitim ortamını salgına uygun hale getirmeyip günü geldiğinde doğru dürüst hazırlık yapmadan onları açmak anlamına gelmiyor. Hele ki yine Türkiye’de olduğu gibi çocukları ve eğitim emekçilerini “hızlı testler” ile düzenli olarak taramayıp, “test yoksa hastalık da yok” stratejisini hayata geçirmek anlamına da gelmiyor.

Mevcut PCR test kitlerinin yeni varyantları tespit edemediği söyleniyor. Bu doğru mu? Neden böyle bir durum yaşıyoruz?

Hayır, bu söylem tam olarak doğru değil. Bu konuda iki sorun var: İlk PCR test yönteminin duyarlılığı ile ilgili. Yani test pozitif ise sıkıntı yok, virüsün o kişide kesin olarak var olduğuna işaret ediyor. Ama testin kendisi bazı kişilerde çeşitli nedenlerden dolayı ‘yalancı negatif’ oluyor. Yani kişide virüs varken dahi test negatif çıkıyor. Bu durumun varyantlarla ilgisi yok. Testin doğası gereği böyle.

Varyant meselesinde başka bir sorun yaşıyoruz. Aslında ülkeler PCR pozitif saptadıkları örneklerle genom analizi yapı-

rak ülkelerinde hangi varyantın ağırlıklı olduğunu izlemeliler. Bu izlem salgına yönelik önlemler almak açısından çok önemli. Örneğin, İngiltere PCR pozitif örneklerinin yüzde 10’una genomik analiz yaparak ülkesinin varyant değişimini izliyor ve ona göre halk sağlığı politikalarını yönlendiriyor. Bizde bu oran yüzde 1’in altında. Hal böyle olunca, memleket dahilindeki varyant değişimini yetkin biçimde izleyemiyoruz. Bu izlemi PCR’a dayalı olarak yapmaya, tabiri caizse açığımızı genomik analize göre duyarlılığı daha düşük bir yöntemle kapatmaya çalışıyoruz. Ancak bu yöntem doğası gereği genomik analiz kadar doğru ve güvenilir sonuçlar vermez.

Ülkenin insan gücünü ve alt yapısını daha çok genomik analiz yapmaya uygun hale getirmeye ihtiyacımız var. Böylesi bir değişim dünya genelinde salgını hiç baskılayamamış bir ülke olarak bize özel bir varyantın olup olmadığını da ortaya koyacaktır. Kim bilir, belki de tam da bu nedenle insan gücü ve alt yapıyı yetkinleştirmiyoruzdur?

Salgınla mücadelede sergilenen hatalara dönecek olursak, pandeminin sonlandırılabilmesi için hükümet tam olarak nasıl bir yol izlemeli?

Pandemiye sonlandırabilmenin ilk adımı, dünya genelinde ortak hareket etmekten, aşı şirketlerinin patent gaspına karşı çıkmaktan, aşılarda dünya genelinde eşitlikçi paylaşmaktan, ekonomi ve kazanç uğruna “çarklar dönecek” diyerek insanları sıkış tepiş çalışma ortamlarına mahkûm etmemekten geçiyor – ki mevcut dünya düzeni açısından, bu başka türlü bir dünyayı talep etmek anlamına da geliyor.

Ülke içerisinde ise dezavantajlı grupları korumak ve onları sağlıklı bir ortamda yaşatmak gerekiyor öncelikle. COVID-19, bir kez daha bu dünyadaki sorunların temelini sınıfsal eşitsizlik ve ayrımcılığa maruz kalan kimlikler olduğunu gösterdi. O halde göçmenleri, cezaevindekileri, sokakta yaşayanları, yoksulları, yoksunları, dilinden – dininden – kimliğinden dolayı ayrımcılığa tabi tutulanları incelemek ve sosyal politikaları onlardan yana kullanmak gerekiyor. Oysa Türkiye başta olmak üzere dünyada salgın nedeniyle hayata geçirilen sosyal politikaların çoğu varsılları, şirketle-

ri, holdingleri korumak, küçük esnafı da kredi gibi yollarla borçlandırmak üzerine şekilleniyor. Aslında bu durum eşyanın tabiatı gereği böyle oluyor. Çünkü çeşmenin başını tutan kesim suyu kendi isteği doğrultusunda yönlendiriyor.

Son olarak tüm bunlarla birlikte çok test yapmak, vakaları erken tespit etmek, hasta olan vakaları evde diğer kişilere bulaştırmalarını diye otel ve misafırhane gibi yerlerde ağırlamak ve hızla tüm toplumu aşılama gerekiyor. Elbette bir de başta mavi yakalı kesim olmak üzere, çalışanları bulaşmanın çok yoğun olduğu fabrikalar gibi iş ortamlarında yakından izlemek, işyerlerinde çalışan sağlığına yönelik koruyucu tedbirler almak, hasta olduklarında ise hastalığı güvenle atlatabilecekleri ortamı sağlamak gerekir. Oysa bildiğiniz gibi bu salgın döneminde kimi fabrikalarda adeta Nazi kampları gibi “kapatılmış çalışma ortamları” şekillendirildi. Daha önce de vurguladığım gibi, COVID-19 pandemisi bu dünyadaki sorunların temelini sınıfsal eşitsizlik ve ayrımcılığa maruz kalan kimlikler olduğunu gösterdi. Elbette görmek, bilmek, duymak isteyene...

Salgın için ayrılan kaynakları yeterli buluyor musunuz? İktidarın salgınla mücadeledeki ekonomik politikasını nasıl değerlendirirsiniz?

Uluslararası Para Fonu gibi küresel kapitalizmin temel kurumları dahi Türkiye’nin pandemi döneminde ayırdığı kaynakların yetersiz olduğuna ve asıl sorun yaşayan kesimlere yönlendirilmediğine dair veriler yayınlıyor. O nedenle, bu sorunun yanıtı açık. Açık olmayan “kimsesizlerin kimsesi” olamamış bu Cumhuriyet’te kimsesizlerin sesinin çıkmaması...

Görmek zorundayız ki sağlık ve hastalık tıbbi bir bakış açısına indirgenemez, indirgenmemelidir. Aksine hastalanmak da sağlıklı olmak da politik bir sorundur ve ulusal – küresel politikalara müdahale edebilme gücü olanlar, kendi gruplarının sağlıkları için ötekileri hastalığa ve ölüme kurban ederler. Bu kurban etme tarih boyunca böyleydi, bugün de böyle. Umarım yarın hayat değişir...

İKLİM VE GEZEĞEN İÇİN: TEK YOL DEVRİM!

OZAN TEKİN

Birleşmiş Milletler Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) Altıncı Değerlendirme Raporu bu yaz yayımlandı ve iklimle ilgili atılması gereken adımların ne kadar acil olduğunu bir kez daha gösterdi. Paris İklim Anlaşması'nın hedefi olan, küresel sıcaklık artışını 1,5C'nin altında tutmama hedefi artık çok zorlaşmış durumda. Tüm olası senaryolarda buna en geç 2040'ta ulaşılacağı tahmin ediliyor. Tarihte kaydedilen en sıcak beş yıl, son beş yıl. Deniz seviyelerindeki yükselme üç katına çıktı. Ormanlar yok oluyor. Buzullardaki hızlı erimenin yüzde 90'ı insan etkisiyle gerçekleşti. Pandemi dönemindeki ekonomik yavaşlamaya rağmen atmosferdeki karbondioksit oranı yükselmeye devam etti ve Mart 2021'de 414 ppm'ye ulaştı.

Dünyanın dört bir yanında seller, kuraklık, fırtınalar ve birçok iklim felaketine tanıklık ediyoruz. Milyonlarca kişi bu aşırı doğa olaylarının doğrudan kurbanı oluyor. Geniş kitleler “doğal” olmayan bu felaketler nedeniyle göçe zorlanıyor. 1970'ten beri doğal yaşamın yüzde 60'ı yok oldu. İklim değişimine muazzam bir biyoçeşitlilik krizi eşlik ediyor.

On yıllar süren ayak direme, gerekenleri yapmama, boş vaatler, tutulmayan sözler, gerçekleştirilemeyen hedeflerden sonra bugün muazzam bir ekolojik felaketle karşı karşıyayız.

Sebepler kapitalizm

Bütün bunlar kendi kendine mi oluyor? İnsanlığın bir takım kötü alışkanlıkları sonucu mu bu şekilde uçuruma sürükleniyoruz? Hayır. Yerkürenin ısınmasının sanayi devrimiyle birlikte başladığı kabul ediliyor. Fakat burada mesele sanayinin gelişmesi, teknolojik değişimler değil. Kapitalizmin kâr odaklı bir sistem olması, dolayısıyla kirliliği enerji politikalarının sistematik olarak uygulanması. “Yeşil” hedefler konulurken en büyük bankalar fosil yakıt şirketlerini beslemeye devam ediyor. Egemen sınıflar, finans çevreleri ve onları koruyan hükümetler, uluslararası anlaşmalarda ne sözler verirse versinler, bildiklerini okumaya devam ediyorlar. 2015 yılında imzalanan ve karbon salımını ısınmanın 1,5 dereceyi aşmayacak şekilde azaltılmasını hedefleyen Paris Anlaşması'ndan bu yana fosil yakıtlara 1,9 trilyon dolar yatırım yapıldı.

Uluslararası bir kuruluş olan Karbon İfşa Projesi (CDP) tarafından yayımlanan rapora göre, 1988'den beri tüm dünyada gerçekleşen sera gazı emisyonlarının yüzde 71'inden 100 tane şirket sorumlu. 2015 yılında Çin, ABD, Avrupa Birliği, Hindistan ve Rusya küresel sera gazı salımlarının yüzde 66'dan sorumluyken, G20 ülkelerinin tamamı yüzde 81'ini aşan bir oranda sorumluydu.

Trump, Bolsonaro gibi son yılların yükselen aşırı sağcıları iklim inkarcılığını savunurken, onların selefi (ve halefi olmaya talip olan) neoliberal hükümetler de asıl olarak şirketlerden ve kapitalist kâr hırsından yana taraf oluyorlar.

IPCC raporu gezegen ve insanlık için “kırmızı alarm” verdi. Gençler “Sistemi kökten değiştirelim” diyerek iklim grevine hazırlanıyor. Gerçekten de iklim krizine son vermenin tek yolu toplumsal bir devrim...

Direniş

Bütün bilimsel gerçekler çok uzun süredir orada durmasına rağmen kapitalistler ve onların hükümetleri bu sorunu çözmek için gerekli adımları atmadı. Fakat dünyada yıllardır buna karşı mücadele eden aktivistler, çevre ve ekoloji örgütleri, enternasyonal sosyalistler var.

2018 yılında iklim hareketi yeni bir ivme kazandı. Greta Thunberg'in başlattığı eylemlilik, Fridays For Future'in 7.6 milyon kişiyi mobilize eden bir güce dönüşmesini sağladı. Extinction Rebellion (Yokoluş İsyanı) hareketi ortaya çıktı ve özellikle İngiltere'de doğrudan şirketleri hedef alan eylemleriyle gündemin göbeğine oturdu. Gençler ve tüm aktivistler artık “grev” çağrısı yapıyor.

Okullar boykot ediliyor, işçilerin ve emek örgütlerinin harekete daha fazla katılımı hedefleniyor.

Emisyonlarda “Net Sıfır” hedefinin kaçınılmaz bir gereklilik olduğu vurgulanıyor. Bunun için “kademeli” bir geçişten ziyade büyük bir radikal dönüşüme ihtiyacımız var. Yani “İklimi değil sistemi değiştir” sloganının, sistemin sahipleri veya küresel elitlerde gerçekleşmesi beklenen bir zihniyet değişikliğinden ziyade onların düzenini altüst edecek bir devrimi çağrıştırdığı günlerden geçiyoruz.

Bunun için önümüzde iki önemli uğrak var. 1-12 Kasım tarihleri arasında Birleşmiş Milletler'in 2021 yılı İklim Değişikliği Konferansı (COP26), İskoçya'nın Glasgow kentinde toplanacak. Hem bu şehirde hem de dünya-

GEZEĞENİÇİN KIRMIZI ALARM

İKTİDARIN KİTLE RUHU

ŞENOL KARAKAŞ

Kitlesele partilerin merkezi liderliklerinin politikalarıyla bu partilerin tabanı arasındaki ilişki tek taraflı ve mekanik değildir. Hiçbir partinin tabanı ile ilişkisi tek taraflı değildir. Üstelik kitlesel partilerde çok farklı değişkenler devrededir ve çoğu zaman birbirleriyle ilişki halinde var olurlar.

AKP milyonlarca oy alan ve birbirlerinden sadece farklı siyasal eğilimlere sahip olmak açısından değil farklı sınıfsal eğilimlere sahip olmak açısından da ayrılan kitleler tarafından desteklenen bir parti. Kuruluşundan kazandığı ilk seçimlere, 2000’li yıllardan 2010’lu yıllara kadar hem liderliği etrafında kümelenen gruplar hem de seçmen tabanı açısından farklı sınıfsal kesimleri bünyesinde barındıran bir parti olduğu çok açık.

Sağcıların muhalefeti

Devletin, özellikle 2010’lu yıllara kadar askeri vesayete, yani ordunun siyasi alanda nihai karar vericilerden birisi olduğu kurumsal-hiyerarşik ilişkilere dayanan ama çok parçalı olan yapısı, doğrudan sermaye lehine işlemiş ve muhalefete sert sınırlar belirlemişti. Bu yapı kuşkusuz ne sermaye sınıfları arasındaki çelişkiyi sonlandırmıştı ne de toplumsal sorunları baskılamak dışında çözüme konusunda bir adım atabilmişti. Aynı anda 12 Eylül askeri darbesinin şiddeti ve yarattığı yıkımın etkilerini üzerinden atan toplumun bütün hücrelerinde kıpırdanmalar başlamıştı. Bu kıpırdanmalar kısa sürede dev tabakaların hareketi halini aldı. “Bir avuç terörist” denilen Kürtler milyonları kapsayan bir hareketi inşa ederken, inanç ve örgütlenme özgürlüğü baskı altına alınan dindar yoksullar hareket etmeye başladı, darbe günlerinin hemen ardından her eylemde özgüvenini yükselten örgütlü ve örgütlenmeye çalışan işçi sınıfı büyük eylemlerle sokağa çıktı. Böylece bir dizi mücadele alanı daha aralanan kapıdan kafasını uzattı. Kadınların özgürlük mücadelesi, azınlıklar sorununun gündeme oturması, özellikle Ermeni aktivistlerin sahneye çıkışı, toplumun çok çeşitli kesimlerinin özgürlük, demokrasi, eşitlik gibi taleplerle sesini yükseltmesi ve ekonomik krizin egemen sınıfın bölünmüşlüğü ve devletin yapısı nedeniyle daha da ağır bir şekilde yaşanması, 1980’lerin sonuyla 1990’ların ilk yarısına kadar olan dönemin çalkantılı karakterine ışık tutan öğeler oldu.

Bugünkü AKP liderliğinin bazı isimlerinin özelleştirmelere karşı direnişlerde direniş çadırlarının önünde konuşmalar yapması, darbe ve darbenin ardından kurulan merkez sağ veya sol partiler koalisyonlarının yarattığı siyasal iklimin ürünüdür.

Apaçık sağcı görüşlere sahip bu siyasi hareket demokrasiden nasibini almış değildi ya da devlet konusunda Marksistler gibi düşünüyor da değildi; ancak devletin

Erdoğan, 1993.

nefes aldırılmayan baskıcı yapısı nedeniyle özellikle dindar kesimler üzerinde yükselerek 1990’lı yılların başında militan mücadelelerle tanıştı ve bu hareketlerle ilişkiye geçti. Ayrıca birçok öfkeli hareketin siyasal olarak dağıtık liderliklere sahip olduğunu, bazılarının ise hiç sahip olmadan geliştiğini görerek, bu kitlelerle daha örgütsel bir temas kurmaya başladı.

Bu dönemden 2010’lu yılların başlarına kadar, AKP iktidarının ilk on yılı da dahil olmak üzere kadınların, kent yoksullarının, işçi sınıfının çeşitli kesimlerinin bu parti etrafında kümelendiği bir siyasal krizler, darbeler, darbe girişimleri ve toplumsal mücadelenin bazı başlıklarında önemli yükselişler süreci yaşandı. Sağcı bir liderliğe sahip olan iktidar devlet baskısından sakınmak için toplumsal muhalefetin aktif bir parçasına dönüşür ve bu gelişmede iktidarın merkezine yerleşmesini sağlayacak bir dinamik görürken, işçi sınıfı ve yoksulların çeşitli katmanları ise bu partide adil bir düzeni savunan bir eğilimden etkilendiler. Özellikle dönemin “sosyal demokrasisi” ekonomik ve siyasal sarsıntılar arasında siyasal arayış içinde olan kitlelere geleneksel devletin ve büyük sermayenin çıkarlarından başka hiçbir öneride bulunmadı.

Metamorfoz

Bu dönemde sosyalistler bir yandan AKP’yi de var eden temel etmenlerden birisi olan devletin askeri darbeci yapısına karşı direnirken, öte yandan bu direniş zemininde var olmaya çalışan AKP liderliğinin teşhirini de aynı anda yapmak zorundaydı. Tartışmaları ve mücadeleyi laik-dindar ikilemine sıkıştıran ve yirmi yıl boyunca bu siyasi sığılığı sol politika olarak öne sürenler, sadece laiklik maskesinin arkasına gizlenen geleneksel devlet aygıtının görünmezliğine katkı sunmakla kalmadılar, AKP liderliğinin bu bölünmenin arkasına gizlenmesine de yardımcı oldular. Oysa AKP geniş kitlelerle kucaklaşma sürecinde iki net sınırlılığa sahipti. Birisi, bu parti işçi sınıfının taleplerini programatik düzeyde savunan bir parti olmadığı için tüm varlığı egemen sınıfa yaranmaya, onun çıkarlarını en iyi

Erdoğan, 2020.

Erdoğan ve AKP önde gelenlerinin normal, şimdiki siyasal halleridir. Bu partinin önde gelenlerinin ilk dönemlerinde LGBTİ+ haklarını savunmaları, İstanbul Sözleşmesi sürecine ev sahipliği yapmaları, Oslo süreci ve çözüm süreci adını alan Kürt sorununa çözüm hamleleri, askeri vesayetle cebelleşmeleri hem hayatta kalma güdüsünden hem de bu kitlelerden bir dereceye kadar etkilenmelerinden kaynaklanıyordu.

kendisinin savunacağını kanıtlamaya, bunu da geniş ve bu politikalarla uzlaşmaz bir nesnel karşıtlık içinde olan kitleleri ikna ederek yapmaya adanmıştı. Bu, devletle karşı karşıya geldiği ilk yıllarında da böyleydi, şimdilerde artık açık etmekten duramadıkları bir şekilde de böyle. AKP’nin sınırlamalarından ikincisi ise liderliğinin aşırı sağcılığıydı. Erdoğan ve AKP önde gelenlerinin normal, şimdiki siyasal halleridir. Bu partinin önde gelenlerinin ilk dönemlerinde LGBTİ+ haklarını savunmaları, İstanbul Sözleşmesi sürecine ev sahipliği yapmaları, Oslo süreci ve çözüm süreci adını alan Kürt sorununa çözüm hamleleri, askeri vesayetle cebelleşmeleri hem hayatta kalma güdüsünden hem de bu kitlelerden bir dereceye kadar etkilenmelerinden kaynaklanıyordu.

Artık, özellikle 2015 yılında iktidarı kaybettiğini gördüğü seçimden itibaren Gezi direnişi günlerinde berraklaştırdığı siyasal eğilimi gemi azıya almış bir şekilde uygulamaya başladı. Devletin geleneksel yapısı kendi varlığına da kast ettiği için bu yapının baskıcılığına karşı direnen toplumsal kesimlerin en azından sesine kulak verirken burjuvazinin ekonomik politikalarının savunucu olan bir siyasal odak olmaktan, devletin geleneksel yapısıyla hemhal olup iktidarın her türlü sağcı politikasını destekleyen faşistlerin desteklediği ve tüm sağcı, köhne, çürümüş fikirlere sahip çekirdek bir kitleye yaslanırken burjuvazinin ekonomi politikalarını uygulayan devlet aparatına dönüştü AKP.

Devletle, faşistlerle kurduğu ve kendisini sürdürmeye mecbur hissettiği iktidar koalisyonunun her bir saniyesi AKP’nin kitle desteğini eritiyor. AKP şimdi devletin baskı gücüyle birlikte her türlü sağcı fikrini destekleyen ve sağcı fikrini şekillendiren bir kitleye indirgeniyor. Bu kitleyi kaybetmek tuzla buz olmasına yol açacağı için, bu kitlenin ve tabanda zaman zaman bu kitleyle yakınlaşan faşistlerin ruhunu okşayan politikalarından geri adım atamıyorlar ve milyonlarca insana “bu kadar da olmaz ki!” dedirten adımları atmaktan bu yüzden vazgeçmeyecekler.

İktidarın kitle ruhunun baskın zemini budur artık.

YÜZ YÜZE EĞİTİME DEVAM EDEBİLMEK İÇİN DAHA SIKI ÖNLEMLER GEREKLİ

Türkiye’de vakaların arttığı ve dördüncü dalganın yaşandığı bir dönemde okullar açıldı. Okulların yüz yüze eğitime devam etmesi için önlemlerin daha sıkı alınması gerekir.

Kalabalık ortamlarda virüs çok daha fazla yayılıyor. Türkiye genelinde çok fazla kalabalık sınıf var. Örnek vermek gerekirse, Avrupa’da sınıf mevcutları ortalama 20 öğrenci iken Türkiye’de 40 öğrenci. 50 öğrencinin ders yaptığı sınıflar var.

Seyreltilmiş sınıf uygulamasına bir an önce geçilmesi gerekiyor, ancak bunun için yeterli sayıda öğretmen yok. Ataması yapılmamış, bekleyen 700 bin öğretmen var, bunların acilen ataması yapılmalıdır.

Okullarda PCR testi konusunda ciddi sorunlar var. Eğitim emekçilerinin hastanelere gönderilmesi bulaş riskini artırabilir. Okullarda öğretmenler için PCR test merkezleri olmalı.

Okullarda vaka artışlarının önlenmesinde sınıfları havalandırmak çok önemli. Kış aylarına girildiği için pencereler tamamen açılmayabilir ama özellikle pencereleri yarıya kadar açacak mekanizmalar olmalı, kapılar da açık tutulduğunda epeyce havalandırma sağlanır. Doğal havalandırma yapılamayan sınıflara ise merkezi havalandırma sistemi kurulmalı.

Delta varyantı ve okulların yüz yüze eğitime geçmesi bir araya geldiğinde çocuklarda çok ciddi vaka artışları oluyor. Çocuklar hastalığı daha hafif geçiriyorlar ama içlerinde ağır geçirenler hatta hayatını kaybedenler var. Birçok ülke 12 yaş ve üstü çocukları aşıladı, bizde de aşılanmanın yaygınlaşması lazım. Aşılama, öğretmen ve okul personelleri için de önemli. Okulların yüz yüze eğitime devam edilebilmesi için yaygın aşılanmanın yapılması şart.

XIAOMI SALCOMP İŞÇİLERİ İÇİN DAYANIŞMA EYLEMLERİ

İstanbul, İzmir, Ankara ve Bursa’da Türk Metal Sendikası’nın çağrısıyla, sendikalaştıkları için işten atılan Xiaomi Salcomp işçileri için dayanışma eylemi yapıldı.

Eylemlerde, atılan işçilerin geri alınması ve sendikanın tanınarak toplu sözleşme görüşmelerine başlanması talep edildi.

İstanbul’da Cevahir AVM önünde yapılan eyleme Türk-İş’e bağlı sendikaların yöneticileri de destek verdi.

Ankara Optimum AVM’de yapılan açıklamada konuşan Türk Metal Sendikası Ankara 1 No’lu Şube Başkanı İbrahim Biçer, “Başka yerde kabul ettikleri çağdaş endüstriyel ilişkileri bize çok görüyorlar” dedi. Direnen işçiler sonunda haklarını kazandılar.

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ AKADEMİSYENLERİNİN EYLEMLERİ

Boğaziçi Üniversitesinde direnişin 37. haftası sonlanır-ken eylemler devam ediyor. Boğaziçi Üniversitesi akademisyenleri #KabulEtmiyoruzVazgeçmiyoruz diyerek arkalarını 172. kez atanmış kayyum Rektör Naci İnci’nin bulunduğu rektörlük binasına döndüler.

Nöbet boyunca ellerinde “Kabul Etmiyoruz” “Vazgeçmiyoruz”, “Feyzi Erçin Yalnız Değildir”, “Cemre Baytok İşine Geri Dönsün” yazan dövizler, “Can Candan yalnız değildir” fotoğrafları taşıdılar, daha sonra basın açıklaması yaptılar.

MÜCADELENİN İÇİNDEN Faruk Sevim

ÖNCÜ İŞÇİLER ARASINDA DÜŞÜNCE BİRLİĞİ ÖNEMLİ

İstanbul Avcılar’da faaliyet gösteren cep telefonu imalatı şirketi Xiaomi Salcomp’ta işçiler Türk Metal sendikasına üye oldukları için işten atıldılar. Sendikaya üye olan işçiler önce tek tek işten atıldı, sonrasında direniş başladı. Bir gün sonra da direnişe katılan 170 işçi, telefonlarına gelen mesajlarla kovulduklarını öğrendiler.

Xiaomi Salcomp işçileri kendi başlarına direndiler ve haklarını kazandılar.

İşçilerin bu dönem temel iki sorunu var:

İşçi direnişleri özellikle son yıllarda bütünlüklü, dayanışmacı bir çizgi izlemiyor. Hak gaspı nedeniyle yapılan eylemlerde işçiler yalnız kalıyor. Eylemleri genişletip yaygınlaşmıyor. İşçi sınıfının her kesimi henüz kendi derdiyle meşgul ve dayanışma örülüyor. Bu yüzden

işverenlerin en yakınındaki sendika olan Türk Metal bile olsa örgütlenme üzerindeki baskı bir ölçüde kolay işliyor. İşçiler, tüm örgütlenme sorunu yaşayan diğer işçilerle birlikte büyük eylemler düzenleyemiyorlar.

İkinci önemli sorun da şu: Öncü işçiler arasında düşünsel bir dağınıklık var. Kadınların, LGBTİ+’ların, mültecilerin, göçmenlerin vb. pek çok ezilen dışlanan kesimin sorunları, bu sorunların çözümüne dair yaklaşımlar işçi sınıfını bölebiliyor. Yaşanan kutuplaşmalar; laik-dindar, Alevi-Sünni, Türk-Kürt kutuplaşmaları işçi sınıfını bölebiliyor. Diyanet İşleri Başkanının her gün her konuda fikir beyan ettiği bir ortamda işçi sınıfı örgütlerinin, sendikaların liderleri konuşmuyorlar, konuşsalar bile çoğunlukla işçi sınıfı için doğru fikirleri anlatmıyorlar. Çoğu sendika yöneticisi siyasi iktidarın aparatı haline gelmiş durumda.

İşçi sınıfının birleşik mücadele yürütebilmesi için, bazı temel konularda ortak fikirlerin oluşturulması ve savunulması gerekir. Bunları 2021 Türkiye’si için şöyle özetleyebiliriz:

Kadın hakları ve LGBTİ+ hakları, insan haklarıdır. Tüm kadın ve LGBTİ+ mücadelelerinin ortak talepleri; eşitlik, şiddete karşı etkin önlemler, cinsel ve bedensel özgürlük, işçi sınıfının bu taleplere sahip çıkması gerekir.

Göçmen işçileri yönelik ırkçılık işçi sınıfını bölüyor, işçilerin daha ucuza çalıştırılmasının önü açılıyor. Sendikalar göçmen işçilere çalışma izni verilmesi, sigortalandırılmaları, eşit işe eşit ücret verilmesi, birlikte örgütlenme ve ırkçılığa karşı mücadele için harekete geçmelidir. Sonu mutlaka egemen sınıfın çıkarlarıyla uzlaşmak hatta bu çıkarları savunmak anlamına gelen milliyetçiliğe hiçbir vesileyle taviz verilmemelidir.

Kürt halkının hakları her düzeyde tanınmalıdır. Kürtçe dili, bu topraklardaki ana dillerden birisidir. Ana dilde eğitim insan hakkıdır, kabul edilmelidir.

Gıda ve su kıtlığının, kuraklıkların, sel felaketlerinin, orman yangınlarının daha fazla artmaması için, içinde bizim de yaşadığımız doğayı korumak için, acilen tüm fosil yakıtların kullanımına son verilmelidir.

Savaşa karşı barışı, ırkçılığa karşı dayanışma ve kardeşliği, sömürüye karşı eşitliği, baskıya karşı özgürlüğü, kapitalizme karşı sosyalizmi savunmalıyız.

İşçi sınıfının işyerlerinde her günkü çıkarları için verilen mücadele hem tüm işçi sınıfının mücadelesi haline gelmelidir hem de bu mücadele içinde doğru fikirlerle davranan bir öncü işçi ağının kurulması elzemdir.

EZBER BOZAN, ÇIĞIR AÇAN BİR YAPIM: 'POSE'

TUNA EMREN

ABD’li yazar ve yönetmen Ryan Murphy bu kez 80’lerin New York’una, hani şu ünlü ‘ballroom’ alt-kültürüne götürüyor bizleri. Nam-ı diğer balo gecelerine... Toplumun en dışlanan kesiminin yaşamına dair son derece dürüst bir anlatıya tanık oluyoruz burada. Siyah ve hispanik kuirler bir yandan hayatta kalabilmek için mücadele verirken bir yandan da haftada bir gerçekleştirilen balolarda “biz buradayız, alışın” diye haykırıyorlar.

Madonna’nın Vogue videosundan bildiğimiz, tavırların vurulduğu ‘Voguing’ dansı da aslında bu balolarda ve bir başkaldırı yöntemi olarak çıkıyor ortaya. New York’un tüm seçkinleri gibi bir ara Madonna’nın da balo gecelerine tebdil-i kıyafet sızmaya çalıştığı söylenir. Fakat New York soy-lulaştırmasının karşısına böyle bir alt-kültür çıkaran siyah kuir topluluğu, kapılarını (çok sevdikleri halde) Madonna’ya bile kapatıyor.

Şehrin en savunmasız toplumsal azınlığı aynı zamanda en çılgın eğlencelerin de yaratıcısı. Dans, müzik ve performans sanatları balo gecelerinde trans kadınların kendilerini ifade etme ve tavırlarını sergileme biçimine dönüşüyor.

“Kutsal aile” ezberi

Aile kurumunu yere göğe sığdıramayan neoliberal güzelle-melere tokat gibi bir yanıt niteliğinde ‘Pose’.

“Refah Evi”nin genç dansçılardan oluşan ailesinde, baloya hazırlık gecesinde başlıyoruz bu müthiş serüvene. Elbette alışkın olduğumuz türden bir aile değil bu. Ama eksiği yok, fazlası var.

Elektra Abundance’ın, geceleri parklarda uyurken bulduğu, cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılık nedeniyle evlerinden atılmış, bir eve sığınmazlarsa hayatta kalma şansları bulunmayan savunmasız gençleri kendi çatısı altında toplayarak annelik yaptığı bu ailede onlardan tek bir beklentisi var; kendilerini geliştirip balo ödülleri kazanmaya devam etmeleri.

Baloların özü de bu zaten; ağırlıklı olarak siyahlardan olu-

şan kuir topluluğu birbirlerini ayakta tutabilmek adına birbirleri ile yarışıyor. Bu gençlere bir yuva ve hayat sunabilmek adına kurulmuş birçok aile var. Balolarda bir araya geliyor, eğleniyor, kendilerini geliştirip “daha fazlasını da başarabiliriz” düşüncesine tutunuyor ve toplumdan alabildikleri kırıntılarla yetinmeyip görünürlük, saygınlık talep eden bir topluluğun temellerini atıyorlar.

Trans kadın oyuncular tarafından yazılıp canlandırılan Pose karakterleri kız kardeşlik ve annelik kavramlarını sorgularken, her karakterin kendi kimliği etrafında gelişen çeşitli dinamiklerle günümüz siyasi ve toplumsal eğilimlerine de gönderme yapıyor. Pose aileleri, dışlananların yuvası: Sıcacık, sevgi dolu, güvenli ve dayanışmadan ödün verilmeyen mükemmel bir gelişim ortamı.

Nefrete inat, yaşasın hayat!

LGBTİ+ görünürlüğü tarihin en zorlu mücadelelerinden biri.

George Floyd’un ölümünden birkaç gün sonra ABD’de iki siyah trans kadının dehşet verici şekilde katledildiğini öğrenmiştik. “Huzurun nasıl bir his olduğunu bilmek için illa ölmek zorunda mıyız?” diye soruyor dizinin en sevilen annesi Blanca Evangelista.

Pose’da öncülerini izlediğimiz LGBTİ+ mücadelesi Stonewall İsyanları’ndan bu yana değişken bir deneyim olarak sürüyor. Örneğin, dizinin son sezonunda HIV/AIDS mücadelesinin yaşandığı 90’lı yıllarda, balo ailelerinin dayanışmasının getirdiği kazanımlarını da gösteriyor Murphy. İhtişamlı bir gösterinin AIDS krizi karşısında (yeniden) hayatta kalma mücadelesine dönüştüğü, kimilerinin hayallerini gerçekleştirdiği, kimilerininse hayal kurmaya devam ettiği bu dünyanın kendini gerekçelendirmeye ihtiyacı yok: Biz özgürleşmezsek hiçbiriniz özgür kalamayacaksınız, diyorlar. Çünkü bu, tüm ezilenlerin ortak mücadelesi.

PORTRELER

Can İrmak Özınanır

LARISSA REISSNER

Devrimci gazeteci Larissa Reissner, 1895 yılında Polonya’nın Lublin kentinde doğdu. Rusya’da Tomsk kentinde çocukluğunu geçiren Reissner, hukuk profesörü olan babasının politik faaliyetleri sebebiyle ilkokulu Berlin’de okudu. 1905 devrimini izleyen yıllarda aile tekrar Rusya’ya, Çarlık döneminin başkenti St. Petersburg’a taşındı. Reissner, üniversiteyi burada okudu, hukuk, filoloji ve psikonöroloji gibi alanlarda dersler aldı. Birinci Dünya Savaşı başlayınca Reissner, anne-babasıyla beraber *Rudin* isimli savaş karşıtı bir gazete çıkarmaya başladı. Savaş yıllarında adı Petrograd olarak değiştirilen St. Petersburg’da öğretmenlik ve gazetecilik yapan Reissner’in hayatı 1917 Şubat Devrimi ile yeni bir rotaya girdi. Çarlığı yıkan devrimden

Reissner de derinden etkilenmişti. Devrim sonrasında Maksim Gorki’nin *Novaya Zhizn* (Yeni Yaşam) gazetesinde çalışmaya başladı, aynı zamanda Çarlık rejiminin yıkılması sonrası kurulan Geçici Hükümet’in harf reformu programında yer aldı, işçilere ve denizcilere ders verdi. Ekim Devrimi sonrası devrimin fikirlerinin Petrograd’daki sanatçılar ve entelektüeller arasında yayılması için çaba gösterdi. Anatoly Lunaçarski’ye Petrograd’da bir toplantı örgütlemesi konusunda yardım etti, toplantı kısa bir sürede entelektüellerin nasıl örgütleneceği konusunda canlı tartışmaların yaşandığı bir platforma dönüştü. Toplantıya katılanlar arasında Rus şiirinin önemli isimleri Alexander Blok ve Vladimir Mayakovski’nin yanı sıra devrimci tiyatro yönetmeni Vsevolod Meyerhold vardı.

1918 yılında Reissner, Bolşevik Partisi’ne üye oldu. Aynı yıl Bolşeviklerin önemli isimlerinden Fyodor Raskolnikov ile evlendi. 1918-1919 yıllarında Kızıl Ordu’nun bir askeri olarak İç Savaş’a katıldı. Kızıl Ordu içinde siyasi komiserlik yapan ilk kadın oldu ve istihbarat faaliyetlerine katıldı. Kılık değiştirerek Beyaz orduların arasına sızdı ve yakalanmasına rağmen bir fırsatını bulup kaçmayı başardı. Reissner, bir yandan devrimi korumak için savaşıyor bir yandan ise iç savaşa olan tanıklığını satırlara döküyordu.

1921’de Raskolnikov’un Afganistan’da diplomat olarak görevlendirilmesi üzerine Kabil’e taşındı. Burada beraber diplomatik görüşmeler sürdürdüler. 1923 Ekim’inde Almanya’da devrim başlayınca, barikatlara birinci elden tanıklık etmek isteyen Reissner yasadışı yollardan Almanya’ya gitti. Almanya’dayken uluslararası komünist hareketin önemli isimlerinden Karl Radek’le sevgili oldu. Buradaki tanıklıklarını kitaplaştırdı.

1924-1925 yıllarında Kuzey Urallar’da *Izvestia* gazetesinin özel muhabiri olarak çalıştı. Aynı zamanda Lev Troçki’nin Endüstriyel Ürünlerin Geliştirilmesi Komisyonu’nda çalıştı. Sıtmaya yakalanan Reissner zaman zaman tedavi için Almanya’ya gitti. 1926 yılında henüz 30 yaşındayken tifüs sebebiyle Moskova’da hayata gözlerini yumdu.

Troçki, Reissner hakkında şunları yazmıştı:

“Larissa, Beşinci Ordu’da olduğu kadar devrimin bütününde öne çıkan birisiydi. Bu hoş genç kadın, pek çok kişiyi kör ederek, devrimci gökyüzünde yanmakta olan bir meteor gibi parladı. Bir Olimpos tanrıçası görüntüsünün ardında incelikli nüktedan bir zekâ ve bir savaşçının cesareti bir aradaydı.”

SOSYALİST TARTIŞMA 2021 BAŞLIYOR KAPİTALİZM ÖLDÜRÜR! TEK YOL DEVRİM!

Geleneksel olarak her yıl güz aylarında DSİP tarafından düzenlenen Sosyalist Tartışmalar bu Ekim-Kasım aylarında gerçekleşecek. Beş haftada toplam beş şehirde 21 konu tartışılacak.

“Kapitalizm öldürür! Tek yol devrim” olan ana slogan, içinden geçtiğimiz dönemin niteliğine de işaret ediyor. Kapitalizm salgını öldürüyor. Sosyalist İşçi’nin bu sayısında göğüs hastalıkları uzmanı Osman Elbek’in altını çizdiği gibi “17 Eylül tarihi itibarıyla dünyada 230 milyona yakın kişi COVID-19 hastalığına yakalandı ve ne yazık ki 4,6 milyon kişi de öldü. Türkiye’de resmi doğrulanmış hasta sayısı 6,5 milyona, vefat eden kişi sayısı ise 60 bine yaklaşıyor.”

Kapitalizm, egemen sınıfların sebep olduğu ve sermayelerin bekçisi iktidarların şiddetini tırmadığı salgın hastalıklarla öldürüyor.

Krizler çağı

Kapitalizm iklim kriziyle öldürüyor. Şu anda sadece Güney Madagaskar’da 1,1 milyondan fazla insan son 40 yılın en şiddetli kuraklığı yüzünden gıdaya erişemiyor. Dünyanın bir ucundan öbür ucuna yangınlardan sellere kapitalist kâr hırslının tetiklediği iklim krizi milyonlarca canlıyı imha ediyor.

Kapitalizm olağan sömürü yöntemi sırasında uyguladığı şiddetle, kadın ver erkek işçilerin iş cinayetlerinde ölmesine neden oluyor.

Savaşlarla, cinsiyetçi şiddetle, emperyalist yaptırımlarla, açgözlü otoriter ya da neoliberal iktidarların sermayeyi kollayan uygulamalarıyla kapitalist sistem bir yok edici gibi hareket ediyor.

Direnişler çağı

Öte yandan tüm ülkelerde, dokunulan her emekçi kesimde, tüm ezilenlerde büyük bir öfke birikiyor. Gençler, evsizler, iklim aktivistleri, yerel direnişçiler, madencilere, büyük şirketlere meydan okuyanlar, dereleri, gölleri, hayvan haklarını savunmak için çabalayanlar, tacize tecavüze kadın cinayetlerine direnen, ırkçılığa, göçmen düşmanlığına ses çıkartan milyonlar, yüzbinlerce işçiyi harekete geçiren emek örgütleri, genel grevlerde 250 milyon işçiyi sokağa çıkartan Hindistan işçi sınıfı, Siyah Hayatlar Önemlidir eylemlerine katılan yaklaşık 25 milyon Amerikalı, yerli halklar, Latin Amerika’da yoksulların, kadınların, LGBTİ+’ların ve işçi sınıfının yığınsal gücünü gösterenler, Kürtler, ezilenler herkes öfkeli.

Kapitalizmin küresel pervasızlığı küresel bir öfkeyi ve sınıf mücadelesini keskinleştiriyor.

Birlikte tartışmak için

İşte Sosyalist Tartışma toplantıları tüm bu politik sorunlara hangi teorik perspektiflerle, hangi politik vurgularla bakmamız gerektiğini tartışacağımız ama aynı zamanda hep birlikte mücadele taktiklerini de ele alacağımız bir platform olacak.

Gelin hep birlikte tartışalım!

Katılın tartışmalarımız daha da kolektif hale gelsin!

16 Ekim, Tekirdağ Sosyalist Tartışma
23-24-25 Ekim, İstanbul Sosyalist Tartışma
30-31 Ekim, İzmir Sosyalist Tartışma
30 Ekim Bursa Sosyalist tartışma
13 Kasım Ankara Sosyalist Tartışma

İletişim için: 05554237407

DÜNYAYI BİRLİKTE DEĞİŞTİRELİM

Aşağıda, Sosyalist İşçi gazetesini yayımlayan DSİP üyelerinin savunduğu temel fikirler yer alıyor.

Aşağıdan sosyalizm

Kapitalist toplumda tüm zenginliklerin yaratıcısı işçi sınıfıdır. Yeni bir toplum, işçi sınıfının üretim araçlarına kolektif olarak el koyup üretimi ve dağıtımı kontrol etmesiyle mümkündür.

Reform değil devrim

İçinde yaşadığımız sistemin kurumları işçi sınıfı tarafından ele geçirilip kullanılamaz. Kapitalist devletin tüm kurumları işçi sınıfına karşı sermaye sahiplerini, egemen sınıfı korumak için oluşturulmuştur. İşçi sınıfına, işçi konseylerinin ve işçi milislerinin üzerinde yükselen tamamen farklı bir devlet gereklidir. Bu sistemi sadece işçi sınıfının yığınsal eylemi devirebilir.

Kadınların özgürlüğü

Sosyalistler kadınların tam bir sosyal, ekonomik ve politik eşitliğini savunur. Toplumsal cinsiyetçiliğe taviz veren, kadınların özgür olmadığı bir sosyalizm olamaz, kadınların bugünkü mücadelesi ve sosyalizm olmadan da kadınlar nihai özgürlüğü kazanamaz.

Enternasyonalizm

Sosyalistler, bir ülkenin işçilerinin diğer ülkelerin işçileri ile karşı karşıya gelmesine neden olan her şeye karşı çıkarlar. Tek bir ülkede sosyalist devrim ancak bu devrim bir dünya devrimiyle desteklendiği ölçüde

sosyalizme doğru ilerleyebilir.

İrkçılığa DurDe!

Sosyalistler ırkçılığa ve milliyetçiliğe karşıdır. İrkçilik tazviz verilebilecek bir fikir değildir.

LGBTİ+’ların özgürlüğü

LGBTİ+’ların özgürlük mücadelesi tüm ezilenlerin özgürlük mücadelesinden bağımsız düşünülemez. Sosyalistler bu mücadelenin en önünde yer alırlar.

Savaşta hayır!

Bizler tüm savaşlara karşıyız. Aynı zamanda biliyoruz ki kendi egemen sınıfını savunan, aynı zamanda antikapitalist olmayan bir antiemperyalizm milliyetçiliği savunmak anlamına gelir ve milliyetçiler gerçekten savaş karşıtı olamazlar.

Halkların eşit koşullarda kardeşliği

► Sosyalistler bütün ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savunurlar, bütün haklı ulusal kurtuluş hareketlerini desteklerler.

İklim krizi kapitalizmin ürünüdür

Hem iklim değişimini durdurmak hem de nükleer santraller ve kömürlü termal santraller gibi tehlikeli ve kirlili enerji kaynaklarının kullanılmasını engellemek işçi sınıfının sosyalizm mücadelesinin temel bir ögesidir.

Stalinizm sol değildir

SSCB, Çin, Doğu Avrupa ve Küba sosyalist değil, devlet kapitalistidir. İşçilerin ücretli emek sömürsüne maruz kaldığı, aşağıdan yukarıya doğru işleyen özyönetim organlarının ortadan kaldırıldığı ya da olmadığı, dolayısıyla işçi sınıfının siyasal iktidarı kolektif bir şekilde ellerinde toparlayamadığı rejimler sosyalist rejimler olamaz.

Devrimci parti

► Sosyalizmin gerçekleşebilmesi için, işçi sınıfının en militan, en mücadeleci kesimi devrimci sosyalist bir partide örgütlenmelidir. Böylesi bir parti işçi sınıfının yığınsal örgütleri ve hareketi içindeki çalışma ile inşa edilebilir.

► Sosyalistler pratik içinde diğer işçilere reformizmin işçi sınıfının çıkarlarına aykırı olduğunu kanıtlamalıdır.

► İşçi sınıfının kurtarıcılara ihtiyacı yoktur. Sosyalizm, işçi sınıfının kendi eylemi, kendi mücadelesinin ürünüdür.

Siz de bu fikirleri savunuyorsanız, Devrimci Sosyalist İşçi Partisi’ne üye olarak antikapitalist bir odağın inşasına katkı verebilirsiniz!

GÖRÜŞ

Roni Margulies

KURULUŞUN VE KURTULUŞUN PARTİSİ

Ne zaman bir seçim yaklaşıyor olsa, “CHP değişti mi?” tartışmaları başlar. Bu soru gerçekte CHP ile ilgili olmaktan ziyade AKP ile ilgilidir. “AKP’den nasıl kurtulacağız?” sorusuyla ilgilidir.

AKP’den kurtulmanın ancak seçimleri CHP’nin kazanmasıyla mümkün olabileceğini düşünenler bilirler ki CHP’ye oy vermeyecek olan iki önemli kesim vardır. Ve yine bilirler ki bu iki kesimin oylarını kazanmadan CHP %25’ten fazla oy alamaz, AKP’yi alt edemez.

Bu iki kesimden biri dindar ve/veya muhafazakâr kişilerden, diğeri de demokrat ve/veya sosyalist kişilerden oluşur.

Birinci kesim için CHP cumhuriyet tarihinin dindarları her anlamda dışlama politikalarıyla bire bir bağlantılıdır. O günlere geri dönmek istemedikleri için CHP’ye oy vermezler.

İkinci kesim, örneğin ben ve bu yazıyı okuyacak kişilerin çoğu, CHP’nin milliyetçi, İslamofobik, Türkçü, ırkçı, göçmen düşmanı bir parti olduğunu bilir, bu nedenle (nadir ve istisnai koşullar haricinde) CHP’ye oy vermez.

Dolayısıyla, AKP’den ancak CHP yoluyla kurtulabileceğimizi düşünenler seçimler yaklaştığında bu iki kesimi CHP’nin değiştirmeye ikna etmeye çalışır.

Şu anda da böyle bir tartışma yaşanıyor.

Tartışma Ali Babacan’ın 30 Ağustos’ta söyledikleriyle başladı.

Şöyle dedi: “Neredeyse her millî bayramımızda Türkiye’nin dindar insanları adeta bir sınava çekiliyor... Laiklik ilkesini yıllarca çarpanan zihniyet, hak ve özgürlükler üzerinde kurduğu baskıyla, laiklik kavramını bir süre lekeledi. Temel hak ve özgürlükleri kısıtlayanlar, yanlış anladıkları laiklik kavramının arkasına yıllarca sığındılar... Bu zihniyete pabuç bırakmayız.”

Bunun üzerine CHP tabanından müthiş bir saldırı altındaydı Babacan.

“Haa, demek ki CHP değişmemiş” diye düşünenler oldu.

Sonra CHP’li Yüksel Taşkın, “Başörtüsü sorunu toplumsal zeminde çözüldü, kimse bu uzlaşının gerisine düşemez” dedi.

“Haa, demek ki CHP değişmiş” diye düşünenler oldu.

Bu arada Cumhurbaşkanı da boş duracak değil ya! “Bu ülkeye daha fazla demokrasi getireceğini söyleyenlerin geçmişte millete nasıl zulüm ettiklerini, insanları inançlarından, fikirlerinden, hatta kıyafetlerinden dolayı nasıl ötekileştirdiklerini hatırlayın” dedi.

Yaşadığım yerdeki CHP’li belediye ise Cumhurbaşkanı’nın “hatırlayın” dediğini hatırlatmak istercesine 30 Ağustos’ta “Kuruluşun ve kurtuluşun partisi” afişleri astı.

İlle cevap vermem gerekirse, bence CHP pek değişmemiştir ve değişmesi çok zordur.

Ama önemli olan bu değil.

Önemli olan, değişse de değişmese de, gözlerimizi dikmemiz gereken yer CHP midir?

Yoksa örneğin işyerlerinde yükselen öfke midir, iklim değişikliğine, doğanın imha edilmesine, kadın cinayetlerine ve eşitsizliğe karşı mücadele eden hareketler midir?

sosyalist işçi

Z Yayıncılık ve Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti. • Sorumlu Yazışmaları Müdürü: Meltem Oral • Adres: Serasker caddesi, Nergis Apt, No:88, Kat: 3, Kadıköy, İstanbul • Baskı: Akademi Matbaacılık: Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi, C Blok, No: 230, Topkapı/İstanbul - Tel: 0212 493 24 67-68-69
Yerel süreli yayın, haftada bir yayınlanır • www.sosyalistisci.org

DIYANET KAPATILSIN

ÇAĞLA OFLAS

Son yıllarda görünürliğini artıran Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB), eğitim ve aile gibi pek çok kamusal alanın düzenlenmesiyle yakından alakalı bir kurum olarak öne çıkıyor. Diyanet, özellikle seçim sathına girilen bugünlerde, iktidarın düşüşe geçen oy desteğinin arttırılmasına yönelik pek çok hamle gerçekleştiriyor. Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş açılışlarda yer alıyor. Devlet protokolünde öne çıkıyor.

Görev ve sorumluluk alanları genişletilen Diyanet devlet aygıtı içerisinde de giderek büyük bir alanı işgal etmekte. 2019 yılındaki verilere göre Diyanet'teki personel sayısı 144 bin 250'ye ulaşmış durumda. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bütçeden ayrılan ödenek de her yıl artarak büyümekte. 17 bakanlıktan 7'sini geride bırakan Diyanet, 12,9 milyar TL bütçeye sahip. Gelecek yıl bu bütçe 3,2 milyarlık artışla 16,1 milyar lira olacak.

DİB yetki alanlarıyla ilgili olsun olmasın, dış politikadan ekonomiye, hukuksal alana hemen her alanda fetva veren bir kurum haline dönüştü. Verdiği fetvalar, yaptığı yönlendirmelerle toplumu kutuplaştıran Ali Erbaş, ayrımcılığı ve nefret söylemini teşvik etmekte hiçbir sakınca görmemekte. Erbaş, "Cami hem Sunninin hem de Alevinin ibadet yeridir" sözleriyle Alevileri dışlamakta. "Eşcinsellik hastalığı beraberinde getiriyor, nesli çürütüyor" diyerek LGBTİ+'ların hedef göstermekte. "Babalar öz kızlarına şehvet duyabilir", "Kız çocukları 9 yaşında evlenebilir, gebe kalabilir, erkek çocukları 12 yaşında evlenebilir, baba olabilir" gibi kadın düşmanlığını, çocuk istismarcılığını, tacizi ve tecavüzü meşrulaştıran skandal açıklamalarla, geniş emekçi kesimlerin öfkesinin odağında yer almakta.

Bütçes herkesten toplanan vergilerle elde edilen, buna karşılık sadece sünnilere hizmet veren, iktidarın bir aparatına dönüşen, ırkçılığın, ayrımcılığın, kadın düşmanlığının, LGBTİ+ düşmanlığının, nefret söyleminin bir odağı haline gelen diyanet ne işe yarıyor?

İktidarla uyumlu bir yapı

Türk milliyetçiliğinin inşası ve sürekliliğinin sağlanma-

16,1 milyar liralık bütçesi olan Diyanet İşleri'nin yayımladığı Aile adlı dergide ucuza, tasarrufla alışveriş nasıl yapılmalı anlatılan bir yazı kaleme alındı.

sında en kullanışlı yapıların başında gelen Diyanet, siyasal alanın iyice daraltıldığı otoriterleşmeden de nasibini almış bir kurum. Merkez Bankası, Yargı gibi pek çok kurum ve alanda görüldüğü gibi siyasal iktidara uyumlu hale gelmiş hatta iktidarın bir aparatına dönüşmüş durumda. İktidarın icraatlarıyla ilgili, ekonomiden siyasal alana, dış politikaya, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'ndan sonra en fazla açıklamalarda bulunan, mesaj veren kurum. DİB her zaman siyasal bir işleve sahipti. Ancak Türk Tipi Başkanlık Sistemiyle siyasal işlevinin yoğunlaşması, DİB'in kadrolarını iktidarın menfaatleri ve talepleri doğrultusunda seferber etmesi diyanetin aslında din ve inançla ilgili bir yapı olmadığını çok daha görünür hale getirdi.

DİB'in siyasal yapıyla uyumlu icraatlarına ilişkin pek çok örnek vermek mümkün. Örneğin, İslam'da faiz haram olmasına rağmen, Diyanet İşleri Başkanlığı "Toplu Konut İdaresi (TOKİ) tarafından uygulanan Sosyal Konut Projesinin dini hükmü nedir?" sorusuna "faiz haramdır ama alt ve orta gelirlielerin TOKİ'den ev almak için faiz kullan-

ması caizdir" açıklamasında bulunarak, iktidarın faiz, enflasyon ikilemindeki ekonomik faaliyetleriyle uyum göstermişti.

Temmuz 2020'de de Ayasofya'nın müzeden camiye dönüştürülmesi esnasında bir din insanı olarak, elinde kılıçla hutbe okumuştur. Bu, iktidarının o dönem dış siyasette Suriye, Libya, Doğu Akdeniz, Ege'de uygulamaya çalıştığı, "Türkiye'nin güvenliği karasularının ötesini sağlamaktan geçer" şeklindeki "Mavi Vatan" teziyle, militarist yaklaşımı açısından son derece uyumlu resim vermişti.

Boğaziçi Üniversitesi'ne kayyum rektör protestolarına ilişkin Ali Erbaş'ın Twitter hesabından "Boğaziçi Üniversitesi önünde Müslümanların mukaddes mekânı kiblemiz Kâbe'ye ve İslami değerlerimize yönelik yapılan hadsiz saldırıyı kınıyorum. Diyanet İşleri Başkanlığı olarak konunun takipçisi olacağız ve bu saygısızlığı yapanlar hakkında yasal yollara başvuracağız" paylaşımından sonra üniversitede tutuklamalar başlamıştı.

Siyasal iktidarın ve devletin hizmetinde

Ayasofya'nın ibadete açılması, İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılmasının ardından Diyanet'in yükselişe geçmesi, "laiklikten uzaklaşıyor" tartışmasının başta CHP olmak üzere muhalefet tarafından yeniden gündeme getirilmesine yol açmakta. Ancak, Laikliğin "din ve devlet işlerinden ayrılması" anlamında kullanılması halinde bile bu tespit gerçekliği yansıtmıyor. 3 Mart 1924'te Şer'iye ve Evkaf Vekaleti yerine kuruluşundan bugüne, DİB, Cumhuriyet tarihi boyunca siyasal bir işleve sahipti. Tekke ve zaviyelerin, tüm sivil dini kuruluşların kapatıldığı, yasaklandığı Cumhuriyetin ilk kuruluş yıllarında, devlet dini DİB üzerinden tamamen kendi tekeline aldı. Ve toplumun yukarıdan aşağıya şekillendirilmesi, kılık kıyafetin belirlenmesi, ezanın Türkçeleştirilmesi gibi uygulamalara kadar devletin her kararı Diyanet tarafından "caiz" görüldü. AKP iktidarı öncesinde de DİB devletin dönemsel ihtiyaçlarına göre; "komünizme, bölücülüğe, irticaya karşı mücadele" başlıklarına uygun açıklamalar ve fetvalarda bulundu. O nedenle, diyanete ilişkin tepkilerin artması karşısında gittikçe lümpenleşen bir şekilde "Türkiye Müslüman bir ülkedir" savunusu yapanlarla, "Türkiye laiklikten uzaklaşıyor" tespitini yapanların aslında ortak bir kaygısı var: Devletçilik.

Diyanet'in kız çocuklarının 9 yaşında gebe kalabilecekleri, yanlarında veli olmadan da evlenebilecekleri açıklamasına kadınlar pek çok şehirde tepki gösterdi, 2018.